

Sygnatura akt II AKa 403/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2019 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Stanisław Rączkowski

Sędziowie: SA Piotr Kaczmarek (spr.)

SO del. do SA Agata Regulska

Protokolant: Joanna Klisiewicz-Hałaj

przy udziale: Prokuratora Prokuratury Regionalnej we W. Dariusza Szyperskiego

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2019 r.

sprawy A. T.

oskarżonej o przestępstwa

z art. 156 § 1 pkt 2 kk

z powodu apelacji wniesionej przez oskarżoną

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 20 września 2018 r. sygn. akt III K 193/18

I. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokata T. K. 738 zł, w tym należny podatek od towarów i usług, tytułem obrony z urzędu w postępowaniu odwoławczym,

III. zwalnia oskarżoną od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, poniesionymi wydatkami obciążając Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

A. T. została oskarżona o to, że :

w dniu 16 marca 2018 r. we W. pchnęła nożem B. S. w wyniku czego doznał on obrażeń w postaci rany klutej klatki piersiowej z naruszeniem mięszu nerki lewej i krwawieniem, powodując ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu,

to jest o czyn z art. 156 § 1 pkt 2 k.k.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z dnia 20 września 2018 roku, sygn.. akt: III K 193/18 :

I. uznał oskarżoną A. T. za winną popełnienia czynu opisanego w części wstępnej wyroku, przyjmując, że działała ona w zamiarze ewentualnym spowodowania ciężkiego uszczerbek na zdrowiu, to jest czynu z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. i za

to na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.k. przy zastosowaniu art. 60 § 2 i 6 pkt 2 k.k. wymierzył jej karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonej okres jej zatrzymania od dnia 16 marca 2018 r., godz. 9:45 do dnia 17 marca 2018r., godz. 13:25.;

III. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. T. K. kwotę 600 (sześćset) zł plus 138 zł vat tytułem udzielonej pomocy prawnej oskarżonej z urzędu;

IV. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżoną od ponoszenia kosztów postępowania, które zaliczył na rachunek Skarbu Państwa i od opłaty w sprawie.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonej, zarzucając:

1.orzeczenia rażąco niewspółmiernej kary tj. 2 lat pozbawienia wolności i to pomimo zastosowania instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary, podczas gdy zważywszy na dostrzeżone przez Sąd I instancji okoliczności, tj. fakt pojednania się oskarżonej z pokrzywdzonym, jej przyznanie się do winy, działanie z zamiarem ewentualnym, zachowanie pokrzywdzonego poprzedzające bezpośrednio atak oskarżonej, a nade wszystko fakt podejmowania przez nią prób zatamowania krwawienia rany pokrzywdzonego i wzywania pomocy, orzeczona kara jako jawi się niewspółmiernie wysoka, stąd też karą adekwatną do stopnia winy i społecznej szkodliwości popełnionego przez oskarżoną czynu, może być wyłącznie kara 1 roku pozbawienia wolności, czyli z maksymalnym zastosowaniem instytucji nadzwyczajnego jej złagodzenia.

2.orzeczenie kary 2 lat pozbawienia wolności za popełnione przez oskarżoną przestępstwo wydaje się być tak indywidualnie jak i społecznie nieuzasadnione.

Podnosząc powyższe zarzuty, wniósł o:

- zaliczenie w poczet materiału dowodowego zaświadczenia o uczęszczaniu przez oskarżoną na spotkania osób uzależnionych od alkoholu na okoliczność podejmowania przez oskarżoną dalszych prób zmierzenia się ze swoim problemem alkoholowym;

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie oskarżonej kary 1 roku pozbawienia wolności.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Istotą zarzutu rażącej niewspółmierności kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec oskarżonej jest wymierzenie jej przy zastosowaniu art.60 § 2 k.k. instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary w sytuacji gdy zdaniem obrońcy istniejące relewantne okoliczności mają wskazywać na niedostateczny zakres zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia, prowadząc w efekcie do podnoszonej rażącej surowości. Oceniając ten zarzut jako niezasadny Sąd Apelacyjny miał na uwadze, że w orzecznictwie zgodnie wskazuje się, że rażąca niewspółmierność kary, uzasadniająca uwzględnienie zarzutu z art.438 pkt.4 k.p.k., występuje wtedy, gdy kara orzeczona nie uwzględnia w należyty sposób stopnia społecznej szkodliwości przypisywanego czynu oraz nie realizuje wystarczająco celu kary, ze szczególnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych. Pojęcie niewspółmierności rażącej oznacza znaczną, wyraźną i oczywistą, a więc niedającą się zaakceptować dysproporcję między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą (zasłużoną). Przesłanka rażącej niewspółmierności kary jest spełniona tylko wtedy, gdy na podstawie ustalonych okoliczności sprawy, które powinny mieć decydujące znaczenie dla wymiaru kary, można przyjąć, że występuje wyraźna różnica między karą wymierzoną a karą, która powinna zostać wymierzona w wyniku prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo (por. wyroki SN: z 22.10.2007 r., SNO 75/07, LEX nr 569073; z 26.06.2006 r., SNO 28/06, LEX nr 568924; z 30.06.2009 r., WA 19/09, OSNwSK 2009, poz. 1255; z 11.04.1985 r., V KRN 178/85, OSNKW 1985/7–8, poz. 60). Tak orzeczona kara może wynikiem bądź to nie dostrzeżenia występującej in concreto okoliczności istotnej z punktu widzenia dyrektywy wymiaru kary z art.53 k.k. i nast. lub też nie nadania im adekwatnej wagi . Oceniając współmierność kary w relacji do dyrektyw i okoliczności

wyznaczających jej wymiar, nie wolno zapominać, że art. 53 § 1 k.k. pozostawia wymiar kary sędziowskiemu uznaniu, nakazując, aby mieściła się ona w granicach przewidzianych przez ustawę. Przy ocenie kary przez pryzmat jej rażącej niewspółmierności nie można zatem nie uwzględniać granic, w jakich kara za dane przestępstwo może być orzeczona i w jakich niejako "proporcjach" pozostaje kara orzeczona względem granic pozostawionych sędziowskiemu uznaniu. Oczywiście nie oznacza to, że na przykład kara mieszcząca się "pośrodku" tegoż zagrożenia zawsze będzie karą współmierną, a na zarzut rażącej niewspółmierności będą narażone wyłącznie kary niejako "graniczne". Niemniej jednak stopień wykorzystania sankcji karnej przewidzianej za dane przestępstwo uznać należy za czynnik mający niebagatelne znaczenie przy całościowej ocenie, czy konkretna kara jest niewspółmierna, i to rażąco. W konsekwencji miarą surowości kary polegającej na pozbawieniu wolności, nie może być jedynie ilościowe oznaczenie czasu pozbawienia wolności ale stopień wykorzystania sankcji karnej przewidzianej za dane przestępstwo, także z uwzględnieniem występujących w danym postępowaniu, zwykle niepowtarzalnych w danym układzie, okoliczności uzasadniających konieczność wymierzenia – przy zastosowaniu nadzwyczajnego złagodzenia kary –, przy możliwym zróżnicowaniu zakresu zastosowania tej instytucji - poniżej dolnego progu ustawowego zagrożenia. Dyrektywa prewencji indywidualnej oznacza, że sankcja (jej rodzaj i wysokość) powinna być tak dobrana, aby zapobiec popełnianiu w przyszłości przestępstw przez oskarżonego, co może zostać osiągnięte poprzez odstraszenie sprawcy od popełniania przestępstw albo jego wychowanie (resocjalizację). Efekt "odstrasżający" kary ma zmaterializować się w umyśle sprawcy, ma wytworzyć przeświadczenie o nieopłacalności popełniania przestępstw w przyszłości, przekonanie o tym, że każde przestępstwo jest karane odpowiednio surowo, a ponowne popełnianie podobnych czynów nieuchronnie prowadzi do istotnego podwyższenia wymiaru kary ponad próg dolnego zagrożenia. Wtedy rodzi się uzasadnione prawdopodobieństwo, że sprawca skazany na karę relatywnie surową powstrzyma się przed ponownym rozmyślnym popełnieniem czynu zabronionego (wyrok SA we Wrocławiu z dnia 14 marca 2007 r., II AKa 58/07, KZS 2007, z. 9, poz. 52). Idea wychowania (resocjalizacji) przez karę zakłada z kolei takie dostosowanie wysokości i rodzaju kary kryminalnej do indywidualnych potrzeb sprawcy, aby przez sankcję został on "wychowany", tj. zrozumiał nagannosc swojego zachowania i w przyszłości przestrzegał porządku prawnego. W obu przypadkach orzeczona kara ma być adekwatna w tym znaczeniu, że racjonalne w realiach danej sprawy (oskarżonego) oznaczenie progu uprawniającego do wniosku o możliwość osiągnięcia tych celów wyznacza próg powyżej, którego orzekanie kary jest zbędne, a przez to może ona nabrać cech rażącej niewspółmierności przez swą surowość. Z kolei w zakresie prewencji ogólnej, rozumianej pozytywnie, chodzi tu o kształtowanie właściwych ocen i postaw w społeczeństwie, a w szczególności utwierdzenie ogółu w przekonaniu, że sprawcy przestępstw ponoszą odpowiedzialność za swoje czyny, a wymierzona im kara jest zawsze adekwatna do stopnia zawinienia, stopnia społecznej szkodliwości ich czynu. Tylko taka sprawiedliwa kara może bowiem wywierać pozytywny i kształtujący wpływ na zachowania społeczne, budząc jednocześnie ogólną aprobatę dla obowiązującego systemu prawnego (wyrok SA w Szczecinie z dnia 6 lutego 2014 r., II AKa 1/14, LEX nr 1441560). Istotą prewencji ogólnej nie jest więc wyłącznie wymierzanie surowych kar pozbawienia wolności, lecz kształtowanie w społeczeństwie przekonania o nieuchronności kary, jej dostosowanie do stopnia winy sprawcy i okoliczności podmiotowo-przedmiotowych czynu, a zatem karanie sprawiedliwe i tworzące atmosferę zaufania do obowiązującego systemu prawnego (wyrok SA w Szczecinie z dnia 6 lutego 2014 r., II AKa 1/14, LEX nr 1441560).

W realiach przedmiotowego postępowania za zasadnością oceny Sądu I instancji co do zakresu zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary, a w efekcie wysokością orzeczonej kary pozbawienia w zakresie braku podstaw do jej dalszego złagodzenia przemawiają następujące okoliczności:

- działanie pod wpływem alkoholu w sytuacji gdy oskarżona z jednej strony zdaje sobie sprawę z tego jak alkohol działa na nią w zakresie ograniczenia kontroli swojego zachowania w sytuacjach dynamicznych, konfliktowych (co sama w istocie przyznaje), z drugiej zaś strony mimo podejmowanych prób leczenia odwykowego, świadoma jak wiele negatywnych konsekwencji w jej życiu zostało spowodowane nadużywaniem alkoholu (karalność, pozbawienie władzy rodzicielskiej co do 3 dzieci), dalej, świadomie, nadużywa alkoholu. Z tej perspektywy orzeczony rozmiar kary pozbawienia wolności sprzyjać może – przy rzeczywistej woli zerwania z nałogiem – podjęciu w zakładzie karnym takich oddziaływań terapeutycznych, które w zestawieniu z odizolowaniem oskarżonej od dostępu do alkoholu, stworzą realną szansę na pozytywnym wynik,

- uprzednia karalność za przestępstwa umyślne , w tym korzystanie ze środków probacyjnych w postaci najpierw warunkowego zawieszenia wykonania kary, a następnie warunkowego przedterminowego zwolnienia, obu bezskutecznych wobec kolejnego naruszania porządku prawnego przez oskarżoną. Okoliczność ta, wskazująca na określony, głębszy, stopień demoralizacji oskarżonej uzasadnia ocenę Sądu I instancji o konieczności wyraźnie dłuższego oddziaływania resocjalizacyjnego w warunkach zakładu karnego niż wynikałoby z zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary w postulowanym w apelacji, maksymalnym zakresie tj. kary roku pozbawienia wolności.

O kosztach nieopłaconej obrony udzielonej oskarżonej z urzędu orzeczono na podstawie art. 16 ust. 2 i 3 oraz art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze oraz § 17 ust. 2 pkt 5 i § 4 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. 2016, poz. 1714).

W oparciu o treść art. 624 § 1 kpk w zw. z art. 634 kpk, biorąc pod uwagę sytuację majątkową oskarżonej, zwolniono ją od kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym, poniesionymi wydatkami obciążając Skarb Państwa.

SSA Piotr Kaczmarek SSA Stanisław Rączkowski SSO(del. do SA) Agata Regulska